

## ZAKAJ TAKO?

Tovariš Marjan Kastelic sprašuje, zakaj ga stanovanjska skupnost preganja iz stanovanja, ki ga zaseda kot podnajemnik pri Viktoriji Kovač, medtem ko je uvrščen na občinsko prednostno listo.

Odgovor: Bralec je sklenil podnajemniško pogodbo z nosilko stanovanjske pravice, ki je odšla v Dom upokojencev. Stanovanje, ki ga je zasedala je VI. kategorije in obravnavamo kot hišniško stanovanje. Zaradi tega je že pred vselitvijo podnajemnika v omenjene prostore hišna samouprava predlagala odpravo tega stanovanja, ki je najslabše kvalitete, poleg tega pa nosilka stanovanjske pravice nad službenim stanovanjem ni opravljala hišniških del. Iz tega razloga je bil sprožen postopek in od upravnega organa Skupščine občine Ljubljana Center izdana odločba o izpraznitvi. Med tem časom je bila reševana vloga tov. Kastelica, tako da je na sprejeti prednostni listi na 33. mestu s 510 točkami. Reševanje njegovega stanovanjskega vprašanja in njegova uvrstitev na prednostno listo ni v nobeni zvezi z izselitvijo iz predmetnega stanovanja, vendar menimo, in bo strokovna služba stanovanjske skupnosti tako tudi predlagala, da bi takojšnja izselitev iz tega stanovanja in pa kasneje dodelitev glede na prednostno listo bila res brez pomena, zato bomo predlagali, da tov. Kastelic ostane v tem stanovanju do dodelitve drugega, primernejšega stanovanja.

S. O.

## Foto-Slovenija – Birotehnik

Pred kratkim je nastala nova delovna organizacija »Nova«, podjetje za proizvodnjo in načrtovanje ekonomske propagande ter servisiranje foto in biro tehnike. Združili sta se namreč OZD Foto-Slovenija in OZD Birotehnik.

Birotehnik je poslovno že dalj časa stagniral, vendar kljub temu nikoli ni izkazoval izgube. Celotni dohodek se je vrsto let vrtel okoli 5 milijonov din, s čimer so krili tekoče poslovanje, vendar so v potrebne sklade odvajali le minimalna sredstva. Poslovali so tako rekoč na meji rentabilnosti in venomer je bil prisoten strah, kdaj bo delovna organizacija zabredla v izgubo. Zaradi slabega vodstva in neurejenih tovariških odnosov med sodelavci so samoupravni organi postali tribuna obrekovanj in sumničenj. Delavci so začeli iskati zaščito pri družbenopolitičnih organizacijah in izoblikovalo se je mnenje, da bi bila najboljša in trajna rešitev v povezavi z drugo delovno organizacijo.

Občinski odbor sindikata obrtnih delavcev je predlagal navezavo stikov z OZD Foto-Slovenija, kjer so ravno tako razmišljali o združitvi.

Delavcem obeh organizacij je bila zelo hitro jasna ugodna perspektiva nove združene enovite organizacije združenega dela. Obe sta se otepal z osnovnim problemom malega števila zaposlenih in relativno slabim razmerjem med režijskimi in proizvodnimi delavci.

Z združitvijo sredstev se je tudi občutno povečala investicijska moč, kar bo prispevalo k odpravi kroničnih problemov z zastarelo tehnologijo in slabimi poslovnimi prostori.

Za Foto-Slovenijo pomeni integracija vsebinsko nadaljevanje sanacijskega programa iz leta 1976, ko je podjetje zašlo v izgubo.

Celotni prihodek je takrat znašal 2 milijona 770 tisoč dinarjev. Po sprejetju sanacijskega programa se je stanje bistveno spremenilo. Že naslednje leto so prihodek podvojili v prvih devetih mesecih leta 1978 pa je celotni prihodek presegel že 11 milijonov dinarjev.

Zelo se je okrepilo tudi delo družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji. Ustanovljeni sta bili osnovni organizaciji ZK in ZSMS, izvolili pa so tudi delavski svet.

V novi združeni delovni organizaciji bo zaposlenih 66 delavcev, planirana realizacija za leto 1979 pa znaša 40 milijonov dinarjev.

M. S.

## 30 let uspehov v Metalki

Pred tridesetimi leti je bilo v Ljubljani z odlokom vlade LR Slovenije ustanovljeno trgovsko podjetje Železnina, ki je zaposlovalo okrog 50 delavcev in ustvarilo 7 starih milijonov dinarjev prometa letno. Naloga Železnine je bila, da trguje z železom in njegovimi proizvodi. Danes je to Metalka, ki zaposluje več kot 2000 delavcev. Ti delavci združujejo delo in sredstva v šestih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb.

Ker je sledila potrebam hitrega razvoja jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva, je Metalka že tri desetletja v stalnem vzponu. Skladno z razvojem trgovine na drobno in na debelo je leta 1957 začela z zunanjetrgovinsko dejavnostjo, nekaj let pozneje pa je začela še izvažati. V tem obdobju je odprla tudi prva predstavništva v tujini.

Vsa ta leta so v Metalki sledili družbenoekonomskim gibanjem v naši domovini – od izvolitve prvega delavskega sveta leta 1951 do uresničevanja ustavnih sprememb in do

samoupravnega organiziranja po načelih ustave in zakona o združenem delu. Tak razvoj, grajen na samoupravnih osnovah, je pripomogel, da se je Metalka uvrstila med vodilne trgovske organizacije v naši državi in si pridobila velik ugled na jugoslovanskem in tujih tržiščih. Po podatkih o rezultatih poslovanja za leto 1977 je bila na sedmem mestu med trgovskimi delovnimi organizacijami v Jugoslaviji, v svoji stroki pa prva. Metalka danes uspešno prerašča klasične kupoprodajne odnose in uresničuje dolgoročno poslovno sodelovanje na dohodkovnih odnosih z 8500 kupci in 3000 dobavitelji. Posluje s preko 50.000 proizvodi.

Metalka je z namenom, da bi lažje spremljala potrebe slovenskega in jugoslovanskega tržišča in si zagotovila prisotnost v vseh gospodarskih panogah, ustanovila predstavništva v šestnajstih največjih gospodarskih centrih Jugoslavije.

Pomembno mesto v poslovanju tega velikega podjetja ima zunanjetrgovinska dejav-

nost. Poleg uvoza in izvoza zastopa tuje firme, posreduje v zunanjetrgovinskem prometu in opravlja investicijska dela v tujini. Od 1965. leta predstavlja zunanjetrgovinski promet približno polovico celotnega prometa Metalka in je leta 1977 dosegel 232 milijonov dolarjev. Med drugim zastopa 42 tvrdk iz 12 držav, kjer predvsem v zadnjem času dobivajo pomembno vlogo tudi tvrdke iz vzhodnoevropskih dežel. Struktura teh tvrdk prilagojena potrebam in interesom jugoslovanskega gospodarstva. Zastopniška dejavnost tako omogoča domačim proizvajalcem uspešno vzpostavljane kooperacijskih odnosov z inozemskimi partnerji.

Istočasno s krepitvijo samoupravne organiziranosti bo Metalka v okviru uresničevanja tekočega srednjeročnega plana skrbela za spremljanje sodobnih tokov v vseh svojih dejavnostih. Posebno pozornost bodo posvečali osvajanju novih tujih tržišč – še zlasti v deželah v razvoju.

M. Krapež

## TRGOVINA V OBČINI LJUBLJANA CENTER IN NJENA DOHODKOVNA POVEZANOST

## Pomembna dejavnost

V začetku letošnjega leta je Izvršni svet naše občinske skupščine obravnaval krajšo vendar zelo ilustrativno in zanimivo informacijo o trgovini in njeni dohodkovni sposobnosti v naši občini. V občini Center je 116 različno organiziranih organizacij, ki opravljajo trgovsko dejavnost v katerih je zaposlenih več kot 20.000 delavcev. O tem, kakšno pomembno dejavnost predstavlja trgovina v naši občini priča tudi podatek, da je v prvih devetih mesecih preteklega leta ustvarjeno v teh organizacijah kar 76 odstotkov celotnega prihodka oziroma 46 odstotkov doseženega dohodka gospodarstva občine. Vendar so ti rezultati v primerjavi z dosežki gospodarstva kot celote slabši, zato je, glede na pomemben delež trgovine, izvršni svet sklenil trgovini posvetiti posebno pozornost.

Podatki namreč nadalje kažejo, da je dohodek v trgovini naraščal počasneje od celotnega prihodka in čisti doho-

dek še počasneje od rasti dohodka. Tako gibanje kaže na hitrejšo rast porabljenih sredstev v trgovini, ki je predvsem odraz povišanja vrednosti nabavnega blaga kot bistvenega elementa v strukturi stroškov trgovine. Eden od bistvenih vzrokov, ki so vplivali na sorazmerno nizko rast čistega dohodka pa je povečanje postavke obresti na izposojena sredstva v dohodku, kar je posledica uporabe kratkoročnih virov sredstev. Vse to kaže, da se racionalnost uporabe poprečno uporabljenih obratnih sredstev slabša. Zaradi takih navedenih globalnih ugotovitev je bilo sklenjeno, da je potrebno še posebej pregledati stanje v trgovini.

Iz nadaljnje analize so bile izključene delovne skupnosti skupnih služb, tako da je od skupno 92 trgovskih organizacij 31,5 odstotkov s področja trgovine na drobno 45,7 odstotkov opravlja trgovino na debelo in preostalih 21 zunanjo trgovinsko dejavnost. Ob analizi dohodka je ugotovlje-

no, da ima trgovina na drobno nizek delež, kljub velikemu številu teh organizacij.

## Razdrobljenost trgovine

Razdrobljenost trgovine je v naši občini večja, kot bi smeli dopustiti. Da je to točno, nam kaže podatek, da 29,3% vseh trgovinskih organizacij ustvari le 3,1 odstotka doseženega dohodka. Razdrobljenost trgovine po posameznih panogah je različna, najbolj pa izstopa trgovina na drobno. Tudi v zunanji trgovini bi zadostovalo manjše število temeljnih organizacij, vendar pa bi morale biti te večje in bolj usposobljene. Dve tretjini zunanjetrgovinskih organizacij ustvari le tretjino doseženega dohodka te dejavnosti.

Ob zaključku informacije je ugotovljeno, da čeprav so ugotovitve o stanju v posameznih panogah trgovine dokaj okvirne in nedokončne, vendar dajejo osnovo za akcijski pristop k večji angažiranosti za doseganje boljših rezultatov, boljše samoupravno organiziranost in dohodkovno povezanost.

-ab-

lovanja.

V razpravi so potem delavke Podjetja za ptt promet Ljubljana živahno govorile o problemih, ki jih bo v bodoče treba še rešiti. Eden izmed njih je izobraževanje delavk. Zaradi velike fluktuacije v tej delovni organizaciji morajo zaposlovati neustrezne kadre in jih šolati naknadno. To je dodatna obremenitev zlasti za ženske, ki morajo poleg dela v službi in doma najti še čas za študij. Možnosti za izobraževanje so, kako težko pa je ženskam študirati ob vsem delu jasno govori podatek, da se je od leta 1972 do leta 1978 vpisalo na njihovo triletno strokovno šolo 165, končalo pa le 18 žensk. Glavni vzrok za to je pomanjkanje varstva ob času seminarjev.

Drugi hud problem je veli-

ka fluktuacija delavk predvsem tam, kjer so pogoji dela z izmeničnim turnusom neprimerni za matere z otroki. Zlasti zaradi varstva in prostih sobot ženske zato raje odhajajo v druge delovne organizacije. Naslednje vprašanje, ki ga bo treba rešiti čimprej je problem prevoza na delo in pa stanovanja samskih delavk, pa delovni pogoji v posameznih službah ptt prometa. Delavke v poštab delajo v nemočih razmerah, brez klimatskih naprav za zastarelimi šalterji tudi po dvanajst ali šestnajst ur, pri tem imajo tudi dosti fizičnega dela. To bo nujno treba spremeniti, da bodo predvsem mladi ljudje, ki sedaj kaj radi čimprej odidejo delat v banko, ostali. Delavke so ugovarile tudi, da bo treba organizirati vsaj eno

vzgojnovarstveno ustanovo, ki bo delala tudi popoldne.

Že lani so v Podjetju za ptt promet sprejeli program za reševanje družbenega stanja in za doseganje večjega osebnega dohodka, ki je nekoliko nižji, kot v drugih delovnih organizacijah, kar povzroča nadaljnjo fluktuacijo. Kar se tiče stanovanjskega problema, so lani izvedli anketo med delavci o potrebah in v ta namen določili več sredstev v letošnjem in tudi prihodnjem letu. Rešujejo tudi problem stanovanj za samske delavke, saj so podpisali sporazum o financiranju izgradnje samskega doma v Šiški. Da bi izboljšali položaj delavk, so v podjetju že lani popolnoma odpravili nočno delo žensk. Dobro imajo razvito tudi socialno službo, ki je že

marsikomu pomagala iz stiske. V zvezi s problematiko šolanja je najprej treba poskrbeti da bo ptt šola čimprej postala popolna srednja šola in bo kot taka lahko osnova za nadaljnje izobraževanje. Glede delovnih pogojev v poštni službi so sprejeli srednjeročni plan, po katerem bo to področje, ki ga niso modernizirali že petnajst let, nujno čimprej urediti z moderno mehanizacijo. Doslej so vlagali sredstva v telefonijo, tako da je razkorak med to panogo in drugimi zelo velik. Gre predvsem za mehanizacijo del s pisli, ki jih morajo sedaj delavke ročno sortirati, kar je naporno in monotono delo, vendar se v okviru Jugoslavije, ki mora imeti enotni sistem mehanizacije ptt prometa, še niso odločili, kateri naj

bi ta bil. V Podjetju za ptt promet imajo tudi problem delavk, ki se v letih dela za šalterji izčrpajo. Za take delavke je treba nujno najti odgovarjajoča druga delovna mesta z enakim dohodkom, ki ustrezajo njihovim sposobnostim.

Nekaj problemov, ki so jih na problemski konferenci o samoupravnih in družbenopolitičnih vlogi žensk in položaju žensk v Podjetju za ptt promet Ljubljana obravnavale delavke, so že s uspehom začeli reševati, sklenili pa so, da bo treba čimprej poskrbeti tudi za vse ostale, saj bodo le tako lahko uspešno delovali naprej in izboljšali kvaliteto ptt storitev v bodoče, predvsem pa odpravili veliko fluktuacijo, ki predvsem tare to delovno organizacijo.

Doca Marolt